

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jakuba Camrdy a soudců JUDr. Lenky Matyášové a Mgr. Jana Kratochvíla v právní věci žalobců: **a) Ing. V. O.** a **b) Mgr. H. O.**, oba zastoupeni Mgr. Lukášem Míšou, advokátem se sídlem Milady Horákové 2047/23, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Libereckého kraje**, se sídlem U Jezu 642/2a, Liberec, za účasti: I) IMMO INTERIMEX s. r. o., se sídlem Mírové náměstí 490/12, Jablonec nad Nisou, zastoupena JUDr. Mojmírem Ježkem, Ph.D., advokátem se sídlem Betlémské náměstí 351/6, Praha 1, II) M. K., III) Mgr. J. S., IV) Ing. F. S., V) P. S., VI) S. L., VII) A. V., VIII) I. V., IX) J. P., X) P. Č., všichni zastoupeni Mgr. Davidem Ferneckým, advokátem se sídlem Podhorská 581/28, Jablonec nad Nisou, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 5. 11. 2024, č. j. 30 A 42/2024-262, o návrhu žalobců na vydání předběžného opatření,

t a k t o :

I. Osobě zúčastněné na řízení I) **se ukládá** povinnost zdržet se jednání, kterým by zamezovala vstupu osob a vjezdu vozidel na pozemek p. č. st. Xa v katastrálním území J. n. N. přes pozemky p. č. Xb a Xc v katastrálním území J. n. N..

II. Osobě zúčastněné na řízení I) **se ukládá** povinnost odstranit ve lhůtě **3 (tří) dnů** od právní moci tohoto usnesení veškeré mechanické překážky bránící vstupu osob a vjezdu vozidel na pozemek p. č. st. Xa v katastrálním území J. n. N. přes pozemky p. č. Xb a Xc v katastrálním území J. n. N..

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobci se žalobou podanou ke Krajskému soudu v Hradci Králové domáhali zrušení rozhodnutí ze dne 6. 6. 2024, č. j. OSH 203/2024 KULK 46007/2024/280.9/Fr, kterým žalovaný zamítl odvolání podaná mj. žalobci a potvrdil rozhodnutí ze dne 26. 2. 2024, č. j. OD/24/3492/vOD, kterým Městský úřad Turnov deklaroval, že se na pozemcích p. č. Xb a Xc v k. ú. J. n. N., které jsou ve vlastnictví osoby zúčastněné na řízení I), nenachází veřejně přístupná účelová komunikace ve smyslu § 7 odst. 1 zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pozemních komunikacích“).

[2] Rozsudek krajského soudu napadli žalobci (stěžovatelé) kasační stížností spojenou s návrhem na vydání předběžného opatření, jímž se domáhají toho, aby Nejvyšší správní soud uložil osobě zúčastněné na řízení I) povinnost zdržet se jakéhokoliv jednání, kterým by zamezovala vstupu a vjezdu na pozemek p. č. st. Xa přes pozemky p. č. Xb a Xc (všechny v katastrálním území J. n. N.) a dále povinnost odstranit kovovou zábranu umístěnou na hranici pozemků p. č. st. Xa a p. č. Xb.

[3] V odůvodnění návrhu na vydání předběžného opatření stěžovatelé popsali, že pozemky p. č. Xb a Xc zajišťují již od počátku 80. let minulého století nutnou komunikační potřebu ve vztahu k jejich nemovitostem (pozemek p. č. st. Xa, na kterém se nachází budova č. p. X a parkovací místa) a rovněž k nemovitostem dalších osob. Až současný vlastník pozemků, tedy osoba zúčastněná na řízení I), začal této praxi v roce 2017 bránit. V reakci na to bylo zahájeno řízení o deklaraci veřejně přístupné účelové komunikace, v němž bylo na návrh stěžovatelů vydáno rovněž předběžné opatření. V průběhu daného řízení zaslala osoba zúčastněná na řízení I) stěžovatelům návrh nájemní smlouvy, který však stěžovatelé neakceptovali, neboť dle jejich názoru obsahoval „*drakonická, dryáčnická a překvapivá ujednání, byl také vnitřně rozporný a zcela popíral účel nájmu*“. Bezprostředně po vydání nyní přezkoumávaného rozhodnutí žalovaného, kdy pominuly účinky předběžného opatření, osoba zúčastněná na řízení I) umístila k vjezdu na sporné pozemky ceduli s grafickým zobrazením dopravních značek zákazu vjezdu a zákazu stání, která deklaruje, že jde o soukromý pozemek, vjezd je možný pouze s povolením majitele a za každé nepovolené parkování a vjezd je každý povinen zaplatit poplatek 500 Kč. Stěžovatelé se osoby zúčastněné na řízení I) dotázali, za jakých podmínek by bylo možné do doby rozhodnutí správních soudů získat povolení k využití daných pozemků jako doposud. Osoba zúčastněná na řízení I) požadovala omluvu a uhrazení tvrzené škody ve výši 2 634 500 Kč, která jí měla vzniknout v důsledku daného sporu, a měla by se tedy promítnout do výše sjednaného nájemného. Následně osoba zúčastněná na řízení I) přistavila na dotčené pozemky přímo před bránu domu na adrese S. 4, jehož obyvatelé s ní vedou obdobný spor jako stěžovatelé, starý hasičský vůz, čímž jim znemožnila vjezd a výjezd z parkovacích míst a garáží na jejich pozemcích. Dále osoba zúčastněná na řízení I) nainstalovala na brány mezi pozemkem p. č. Xb a pozemky p. č. st. Xa (ve vlastnictví stěžovatelů) a Xd (na němž stojí dům S. 4) kovové zábrany, které znemožňují otevření bran.

[4] Stěžovatelé uvedli, že jim v důsledku zamezení vjezdu na pozemky osoby zúčastněné na řízení I) vzniká vážná újma, neboť je zásadním způsobem narušeno zásobování a provoz jejich domu. Vzhledem ke zdravotnímu stavu stěžovatelů, kteří jsou narozeni v letech 1945 a 1950 a oba trpí dlouhodobými závažnými zdravotními problémy spojenými s omezením pohyblivosti (jsou držiteli průkazů ZTP), jsou stěžovatelé při zásobování závislí na pomoci třetích osob (zejména své rodiny). Dle stěžovatelů je v důsledku opatření přijatých osobu zúčastněnou na řízení I) možné zajišťovat zásobování stěžovatelů pouze z okolních veřejných parkovišť, která jsou obvykle obsazená nebo se nacházejí ve značné vzdálenosti od domu stěžovatelů (cca 300 m). Stěžovatelé připouštějí, že zastavení vozidel obsluhy v pěší zóně před vchodem do jejich domu od M. n. sice je možné, v takovém případě je však zablokován provoz v dané ulici, včetně MHD. Takové zajišťování zásobování domu považují stěžovatelé v situaci, kdy jsou za ním nevyužitá parkovací místa, za nelogické, obtěžující a nebezpečné. Popsané snížení kvality svého života pokládají stěžovatelé za vážnou újmu. Závěry správních orgánů a krajského soudu o tom, že sporná veřejně přístupná účelová komunikace není pro zásobování jejich domu nezbytná, považují za

pokračování

nesprávné a popisují komplikace, kterým čelí při zajišťování dopravní obslužnosti a zásobování svého domu. Přístup k domu z pěší zóny dle stěžovatelů nezajišťuje plnohodnotné užívání domu. Poukazují na to, že zablokování brány mezi pozemkem p. č. Xb a pozemkem p. č. st. Xa představuje překážku také pro případný zásah složek IZS, údržbu domu a jeho technické zhodnocování a rovněž pro odvoz odpadu.

[5] Stěžovatelé rovněž uvedli, že se vydání předběžného opatření negativně nedotkne práv osoby zúčastněné na řízení I), která sice má záměr postavit na přilehlých pozemcích p. č. Xe a Xf parkovací dům, pro realizaci tohoto záměru však nemá vytvořeny podmínky, neboť dané pozemky jsou ve vlastnictví obce, přičemž k jejich prodeji se negativně postavil výbor pro hospodaření s majetkem města, který zastupitelstvu prodej nedoporučil.

[6] Žalovaný se k návrhu stěžovatelů nevyjádřil, resp. pouze uvedl, že rozhodnutí ponechá plně na úvaze soudu.

[7] Osoba zúčastněná na řízení I) ve svém vyjádření k návrhu na vydání předběžného opatření uvedla, že stěžovatelům nehrozí v případě jeho nevydání vážná újma. Stěžovatelé mohou zaparkovat své vozidlo v zásadě ve stejné vzdálenosti, pouze na opačné straně domu. Na stejném místě může zaparkovat dcera, která jim zajišťuje nákupy. Snížení kvality jejich života tedy není tak intenzivní, aby odůvodňovalo vydání předběžného opatření. Stěžovatelé mají rovněž možnost s osobou zúčastněnou na řízení I) uzavřít nabízenou nájemní smlouvu, jejíž podmínky považuje tato osoba za adekvátní. Skutečnost, že za toto omezení svého vlastnického práva, které je spojeno s nutnými investicemi a údržbou, požaduje úhradu, je pochopitelná. V dané částce by dle osoby zúčastněné na řízení I) měly být zohledněny rovněž náklady, které jí stěžovatelé způsobili vedením tohoto vleklého sporu, a její výši tedy nepovažuje za nepřiměřenou, ale naopak spíše za symbolickou. Stěžovatelé se dle osoby zúčastněné na řízení I) podáním návrhu a kasační stížnosti snaží bezplatně zvýšit svůj komfort na její úkor.

[8] Osoby zúčastněné na řízení II) – X) se ztotožnily s postojem stěžovatelů a nad rámec již uvedeného zejména poukázaly na arogantní postoj osoby zúčastněné na řízení I), která se dle jejich názoru snaží mstít za dlouho trvající řízení, na němž však oni ani stěžovatelé nenesou vinu.

[9] Podle § 38 odst. 1 s. ř. s., „[b]yl-li podán návrh na zahájení řízení a je potřeba zatímně upravit poměry účastníků pro hrozící vážnou újmu, může usnesením soud na návrh předběžným opatřením účastníkům uložit něco vykonat, něčeho se zdržet nebo něco snášet. Ze stejných důvodů může soud uložit takovou povinnost i třetí osobě, lze-li to po ní spravedlivě žádat“.

[10] Jak poznamenal Nejvyšší správní soud též v usnesení ze dne 12. 3. 2020, č. j. 1 Azs 28/2020-56 (všechna zde uvedená rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), platí, že i v řízení o kasační stížnosti je založena jeho pravomoc pro případné vydání předběžného opatření (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 5. 2006, č. j. Na 112/2006-37, publ. pod č. 910/2006 Sb. NSS). Pro vydání samotného předběžného opatření musí být dle uvedeného usnesení současně (kumulativně) splněny tyto podmínky: „1) podaná kasační stížnost, řízení, o níž nebylo zastaveno, a to zásadně včetně kasační stížnosti mající vady, s výjimkou takových vad, že by z povahy věci

bránily o předběžném opatření rozhodnout (např. vada spočívající v tom, že by z kasační stížnosti nebylo zřejmé, jaké rozhodnutí krajského soudu se jí napadá); vadu bránící o předběžném opatření rozhodnout se soud pokusí odstranit, jde-li o vadu odstranitelnou, a pokud se mu to podaří, o předběžném opatření poté rozhodne, jakmile to bude možné; 2) návrh na vydání předběžného opatření; 3) potřeba zatímně upravit poměry účastníků pro brozící vážnou újmu; 4) podané vyjádření ostatních účastníků k návrhu na vydání předběžného opatření, je-li takového vyjádření potřeba; 5) přípustnost návrhu, tj. neexistence důvodů nepřípustnosti (zejm. § 38 odst. 3 s. ř. s.). “ Tyto podmínky, mimo podmínky č. 5, která byla zákonem č. 303/2011 Sb. novelizujícím § 38 odst. 3 s. ř. s. odstraněna, jsou aplikovatelné i na nyní posuzovaný případ.

[11] V témže rozhodnutí se Nejvyšší správní soud detailně zabýval i výkladem klíčového pojmu „*vážná újma*“, který je „[...] nutno vykládat relativně autonomně a izolovaně od předběžného posuzování (přesněji řečeno odhadování) budoucí úspěšnosti navrhovatele předběžného opatření v řízení ve věci samé. Vážnou újmu je v případě, že předběžným opatřením má být podle návrhu účastníka-soukromé osoby uložena povinnost správnímu orgánu, nutno rozumět zejména takový zásah do právní sféry účastníka (resp. pokyn či donucení s obdobnými důsledky), který – v případě že by byl v řízení ve věci samé shledán sám o sobě nezákonným či shledán součástí nezákonného komplexnějšího postupu správního orgánu – představuje natolik zásadní narušení této jeho sféry, že po účastníkovi nelze spravedlivě požadovat, aby jej, byť dočasně, snášel. Vážnou újmu tedy budou zejména intenzivní zásahy do intimní sféry navrhovatele, do jeho vlastnických práv či do jiných jeho subjektivních práv, zejména těch, která mají povahu práv ústavně zaručených [...]. V praxi půjde zejména o snahy správního orgánu proti vůli účastníka-soukromé osoby získat o účastníkovi informace, jež má k dispozici jen on, odejmout mu věci, které oprávněně drží či má v oprávněné detenci, či zabránit mu ve výkonu jeho práv nebo jej v něm citelně omezit (např. v právu užívat vlastněnou či pronajatou věc, v právu podnikat či provozovat jinou hospodářskou činnost). “

[12] Podle hodnocení Nejvyššího správního soudu jsou v posuzovaném případě veškeré podmínky pro uložení předběžného opatření splněny, a to včetně podmínky třetí, tedy stěžovatelům hrozí vážná újma, pro kterou je nutné zatímně upravit jejich poměry.

[13] Ze stěžovateli doložených fotografií a z údajů obsažených ve veřejně přístupném katastru nemovitostí a na rovněž veřejně přístupných portálech mapy.cz a google maps je patrné, že dům stěžovatelů je přístupný dvěma vchody, jedním z pěší zóny vedoucí od M. n. k ulici S. a druhým na opačné straně domu přístupným ze soukromého parkoviště, které se nachází na témže pozemku jako daný dům. Mezi účastníky řízení ani osobami zúčastněnými na řízení není sporu o tom, že stěžovatelé dané parkovací místo po řadu let využívali. Před vchodem z pěší zóny se nachází celkem 11 parkovacích míst, z nichž je však 10 trvale vyhrazeno pro vozidla s povolením Magistrátu města Jablonec nad Nisou a jedno je vyhrazeno invalidům, přičemž je navíc od pondělí do pátku v čase od 7:45 do 17:30 hod. rezervováno návštěvníkům magistrátu. Daná ulice se nachází v pěší zóně, je jednosměrná a podle dopravního značení zde projíždí MHD. V blízkosti s nacházejí další parkovací místa v okolí budovy magistrátu, která jsou buď vyhrazena pro potřeby magistrátu nebo je parkování zde placené. Další parkoviště se nacházejí až na Horním náměstí, tedy asi 250 m od domu stěžovatelů. Fotografie pořízené stěžovateli i panoramatické snímky na mapy.cz a google maps svědčí o značné vytíženosti zmiňovaných parkovišť. Z fotografií doložených stěžovateli je dále zřejmé, že je parkoviště na pozemku p. č. st. Xa od pozemku p. č. Xb

pokračování

odděleno dvoukřídlou kovovou bránou, na niž byla ze strany pozemku p. č. Xb dodatečně umístěna kovová konstrukce, která brání jejímu otevření. Jiná možnost příjezdu na parkovací místa stěžovatelů neexistuje, jeho využití je tedy za tohoto stavu vyloučeno. Na google street view, jehož snímky byly pořízeny v září 2024, je viditelné, že je také příjezdová cesta na pozemek p. č. Xc přehrazena závorou, která na snímcích na mapy.cz pořízených již v roce 2021 není.

[14] Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že při rozhodování o návrhu na vydání předběžného opatření neposuzoval otázku nutné komunikační potřeby. Ta bude předmětem posouzení až při rozhodování o věci samé. Pro účely rozhodnutí o předběžném opatření je podstatné to, zda stěžovatelům v případě jeho nevydání hrozí vážná újma, tedy zda by došlo k dostatečně citelnému zásahu do jejich práv.

[15] Z popsaného skutkového stavu v okolí domu stěžovatelů je patrné, že možnosti veřejného parkování v okolí jejich domu jsou velmi omezené. Parkovací stání v pěší zóně před jejich domem jsou z převážné části vyhrazena pro potřeby magistrátu. Možnost využití jediného parkovacího místa o víkendech a v pracovní dny mimo dobu od 7:45 do 17:30 hod. rozhodně nepředstavuje srovnatelnou alternativu k použití parkovacího místa za jejich domem. Další parkovací místa v blízkém okolí jsou trvale vyhrazena magistrátu a stěžovatelé je tedy nemohou pro své potřeby používat. Jako nejbližší dostupná varianta parkování se tedy jeví parkoviště na Horním náměstí, které je vzdáleno zhruba 250 m od domu stěžovatelů. Vzhledem ke zdravotnímu stavu stěžovatelů představuje parkování v takové vzdálenosti od domu ve srovnání s dosavadní možností parkovat na jejich pozemku přímo za domem podstatně méně vhodnou alternativu, a tedy citelné omezení jejich vlastnického práva.

[16] Nejvyšší správní soud při posouzení návrhu zvážil také dopad vydání předběžného opatření do práv osoby zúčastněné na řízení I). V případě vydání předběžného opatření budou stěžovatelé (stejně jako doposud) oprávněni pouze k průjezdu či průchodu přes pozemky osoby zúčastněné na řízení I), na nichž se nachází zpevněná příjezdová cesta a parkovací místa. Takové využívání daného pozemku po dobu řízení o kasační stížnosti osobu zúčastněnou na řízení I) nijak podstatně neomezí na jejich právech.

[17] K osobou zúčastněnou na řízení I) zmiňované možnosti uzavřít s ní nájemní smlouvu je třeba uvést, že se (bez ohledu na výši navrženého nájemného a dalších plateb spojených s uzavřením smlouvy) nejedná o alternativu k vydání předběžného opatření, neboť smlouva obsahuje mj. rovněž ustanovení, jímž by se stěžovatelé zavázali „*nezpochybňovat soukromoprávní charakter Předmětu nájmu a skutečnost, že se nejedná o komunikaci ať již soukromou nebo veřejnou a nezhájí vůči Pronajímateli právní kroky či se jich účastnit, a to včetně případných opravných prostředků pro rozhodnutí č.j. 98906/2016 vydanému Magistrátem města Jablonec nad Nisou*“. S porušením této povinnosti je spojena smluvní pokuta ve výši 100 000 Kč. Je tedy zřejmé, že v případě uzavření smlouvy by se stěžovatelé zavázali ke zpětvzetí kasační stížnosti. Uzavření dané nájemní smlouvy lze za těchto podmínek stěží považovat za dočasnou úpravu práv účastníků, která by zamezila vzniku újmy na straně stěžovatelů. Jedná se spíše o nátlak osoby zúčastněné na řízení I) na to, aby se stěžovatelé vzdali soudní ochrany.

[18] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedených úvah dospěl k závěru, že byly splněny podmínky pro vydání předběžného opatření.

[19] Byť je soud vázán petitem návrhu na vydání předběžného opatření a nemůže jej změnit či překročit, může zpřesnit jeho formulaci způsobem odpovídajícím vlastnímu návrhu (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2022, č. j. 8 Afs 92/2022-222). To učinil i v nyní projednávané věci.

[20] Stěžovatelé rozčlenili petit návrhu do dvou dílčích výroků. První směřoval k uložení obecné povinnosti zdržet se do budoucna jednání zamezujících vstupu a vjezdu na pozemek p. č. st. Xa přes pozemky p. č. Xb a Xc, druhý k odstranění již existující překážky vstupu a vjezdu v podobě kovové zábrany na bráně z pozemku p. č. st. Xa na pozemek p. č. Xb.

[21] Pro efektivní naplnění první části petitu a rovněž podstaty požadavků stěžovatelů, které jsou konkretizovány v odůvodnění návrhu, je nezbytné uložit osobě zúčastněné na řízení I) odstranění nejen kovové zábrany, kterou stěžovatelé konkrétně zmiňují v druhé části petitu, ale také všech dalších překážek, které by bránily vstupu a vjezdu na jejich pozemek přes dotčené pozemky osoby zúčastněné na řízení I). Tento požadavek je tedy implicitně obsažen v první části petitu. Nejvyšší správní soud tedy zdůrazňuje, že na první pohled širší formulaci výroku II tohoto usnesení nelze považovat za překročení návrhu. Proto Nejvyšší správní soud zavázal osobu zúčastněnou na řízení I) tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto usnesení.

[22] Účinky založené předběžným opatřením trvají, pokud soud předběžné opatření předtím sám nezruší či nezmění, do dne právní moci rozhodnutí soudu o kasační stížnosti. Soud k tomu ovšem dodává, že vydáním předběžného opatření žádným způsobem nepředjímá své rozhodnutí ve věci samé.

P o u č e n í :

Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 19. prosince 2024

JUDr. Jakub Camrda
předseda senátu